või jälle on kasa-, hiid- ja raitlinnade juures aluseks võetud linnaosad [1]). Aga nagu juba öeldud, on esitamisviis linnaosade (*quartiers*) kaupa vildak ja vähemate asulate suhtes päris kasutu. Sellevastu on s a r a d i s e [2]) ühikud, mis pingsat tähelepanu väärivad. Nad on tunduvalt vähemad kui administratiivsed ning teised linna alajaotused (näit. valimis- või rahvalugemisjaoskonnad) ja krundega võrreldes ei ole nende arv — mis arvutustel ning üldistusel tähtis — mitte

25. joon. Lampruudik Taga-Karlovas.

Maison-type des alentours de la ville (Ropka-alune — Taga-Karlova): maison-basse quadrangulaire à pignon en tuile et en carton bitumé.

Ühekorstnane osalt tsementkivi, osalt pappviilkatusega lambik Kuu uul nr. 16. Aknad luukidega. Viiluaken. Katus must. Maja kese roheline.

absoluutse meetodi pooldajad ja väljaarendajad. Seejuures on asulate, eriti suuremate linnaliste agglomeratsioonide esitamine palju raskusi tekitanud. Linna pindalale tuleb sageli rohkem ühikuid, kui kaardile märgiseid saab mahutada. S u o m e n k a r t a s t o's (*Atlas de Finlande* 1910, 26. leht) on suuremate asulate piirjooned topograafiliselt õieti joonistatud, nende elanikkude arvu tuleb aga seletusist ära lugeda. S. Swedberg (vt. ülalpool) ja Sten de Geer tarvitavad jälle mitmesuguseid märgiseid, H. E. Sahlström aga proportsioonilt suuremaid ühes linna piirjoonega. Iselise meetodi pooldajad väidavad teatava õigusega, et suhtelise meetodi kaardid sageli rohkem statistilist kui geograafilist pakuvad, levitades keskmise väärtuse ühist värvi- ehk viirutooni üle vahelduva iseloomuga alade. Tõelikult oleneb see aga suhtelise meetodi arenematusest ning sellest, et abstraheeritud keskmisile väärtusile pole osatud konkreetset ja ümbrust iseloomustavat sisu anda. Peamiselt suhtelise meetodi harrastajad on itaallased — C. Colamonico (44), C. Gini (67), A. Mori (115).

1) Suur-, hiid- ja raitlinnades on linnaosade arv sedavõrt suur, et nende kaupa esitamisel ei jää mõnesugused resultaadid tulemata. Siire-, väike- ja jugu- ning kääbuslinnade juures on see meetod täiesti läbiviidamata. Linnaosade-meetodit on tarvitanud Ypsilanti (Mich. U. S. A.) ülikooli geograafiaprofessor Mark Jefferson oma antropogeograafilisis uurimusis (90) St.-Louis', Chicago, Philadelphia ja Camden'i, Boston'i, New-York'i, Viini, Berliini, Pariisi ja Londoni kohta. Samuti O. Schwartz PM'is Berliini uuslaiendite kohta. Ka E. Friedrich pooldab, et linnaosa olgu esitamise aluseks.

2) Kokkuvõtteid sargade kaupa on harva puhtstatistilisiks otstarbeiks kasutatud (136). Sellevastu aga esineb uurimusi, kus on kaugelt enam detailidesse — üksikute kruntide pindalani — tungitud. Selliseid „maja ja hoovi pindalu" on peale Itaalia linnade korduvalt tarvitatud veel Hamburgis (Statistik des Hambur-

26. joon. Lampruudik Taga-Karlovas.

Maison-type des alentours de la ville (Ropka-alune): maison-basse quadrangulaire à pignon en bardeau.

Kahe korstna ja uugaga sindelviilkatusega ning nelja akna ja keskuksega lambik Karlova uul nr. 102. Ookerkollane esikülg, muidu tahumata ja värvimata palkidest. Räästad vihmarenni ja veetoruga.

Tartu, lk. 223